

Risale-i Nur Hoca veya izah ister mi?

Nesnel bir ölçü kabîlinden, ders okumalarında, istitradî olarak girdiğimiz Risale-i Nurlar dışındaki kendi yorum ve malûmatlarımızın, metinden fazla olmamasına dikkat etmek gerekir. Çünkü hüküm “ekserindir.” Ekserisi Ahmed’e ve Mehmed’e ait olan cümlelerin kullanıldığı bir kürsü, Bediüzzaman’ın değil, Ahmed’in ve Mehmed’in Kürsüsü, yani “Falancanın Dersi” oluverir.

Risale-i Nur mesleği, şahıstan bir mürşide muhtaç etmediği ve “mürşidâne vaziyeti” kabul etmediği gibi, aynı şekilde tahsili için hoca da istemez. Çalışkan her bir Nur Talebesi zaten bir nevi “hocadır.” (Haşiye 1)

Ama bu hocalar “talebe” olarak kalmayı tercih ederler ve kendi aralarında eşit düzeyde “müzakereyi” sever ve isterler. Derste birbirlerine “zeki birer muhatap ve mücibtirler.” 1 Kur’ân’ın hakikatleri önünde Üstadları dahî onların bir “ders arkadaşıdır.” 2

Dolayısıyla daha kimseye hocalık yapabileceği bir makam kalmamıştır. Yaşı itibariyle değilse de “Fazileti ziyade ise ağabeyleri olabilir.” 3 Hepsisi bu ka- dardır.

Bu anlamda “Nur Talebelerinin başı-kıçı olmaz!” (Haşiye 2) Ortada bir Üstad vardır. O da vefat e- dince “geriye kitaplarını bırakmış, şeyh bırakmamıştır!” (Haşiye 3)

Ancak “Her bahsini, her ehl-i dikkat (bile) tam anlamaz!” 4 “Herkes kendi kendine bir derece istifade eder.” 5 Zira ya “gayet müdakkik âlim” değildir. Veya kavrayışı eksiktir. Ya da o meselede Üstadının halet-i rûhiyesinden uzaktır. Yahut Külliyatı henüz yeterince okumamıştır.

İşte bu gibi sebeplerle, Risale-i Nur’u talim için “hoca” veya “mürşid” gerekmesede, daha çok okuduğu için daha farklı manaları fark eden ve bunları bize gösteren, farklı ihtisas, tecrübe, kabiliyet ve meşrepteki “kardeşler” ve “ders arkadaşları” gereklidir. O yüzden Risalelerin dersane-i Nûriyelerde müzakere edilmesi, bu mümkün değilse “üç-dört zat birleşip” oku- ması istenmiştir. 6

Çünkü “herkes her bir meselesini tam anlamaz.” 7

İşte asıl hoca, bu ders halkalarının ve mütesanit heyetlerin toplamıdır. Bu “şahs-ı mânevî, bizlere ve bu zamana Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyanın hakaikini izhar etmeye en mükemmel bir mürşittir.” 8

Konferanstaki: “Risale-i Nur’un hocası Risale-i Nur’dur. Risale-i Nur, başkalarından ders almaya ihtiyaç bırakmıyor” sözü, yukarıdaki bağlam gözetilmeden ele alınmamalıdır. Bu sözü, maksadını gözetmeden cımbızla çekip slogan yapmak, sonra da Risale-i Nur gibi geniş ve derin çok mânâ tabakalarını barındıran bir tefsiri ve “ayine-i Kur’ân’ı” tek başına

hakkıyla anlayacağını sanmak bir tür “Zahirperestliktir ve Sathîliktir.” Günümüzdeki “Mealci” akımın Kur’ân hakkındaki komik tefritine çok benzemektedir.

Kendi başına tam anladığını sanmak, müstağnî davranarak halkadan çıkmakla neticelenebilir. Nitekim Üstad Nursî (ra) merhum Bayram Yüksel’e (rh): “Eğer çok anlasan ‘yetiştim’ der gidersin” demiştir. 9

Elbette herkes pergel misali bir ayağını Nur’a sağlam bastıktan ve onu merkeze aldıktan sonra diğer ayağıyla (düşünce ve duygularıyla) kendi çapı kadar geniş dairelerde gezebilir. Yalnız merkezden, yani metinden çok uzaklaşıncı kurtlar kapabilir!

Bir de “Her şey bizim malûmatımıza münhasır değildir!” Keza mâsadak olan bir şey “mânâ yerine ikame” edilmemelidir. 10

Dolayısıyla hocavârî “izah” iddiası yerine “kendi anlayabildiğimiz manayı” ortaya koydu- ğumuzu itiraf etmek daha gerçekçi ve edeplidir. Üstad Bediüzzaman’ın (ra) ifadesiyle onun “yediği” bu hakikatleri, biz sadece “koklayabilmişizdir.”

Bu hadde riayet etmek şartıyla Nur metinlerinden anlayabildiğimiz manaları neşretmek ve paylaşmak gerekir. Bilhassa Barla Lâhikası bunu teşvik için oluşturulmuş bir albüm niteliğindedir. İçinde çok az alıntı bulunan Konferansların yazarı merhum Zübeyir Gündüzalp’in (rh), gazete makalelerini Risale-i Nur’dan alıntılarla dolduran yazarlara “Anladığınızı yazın kardeşim!” demesi de bu yüzdendir.

Nur hazinesinin altındaki acip incileri, bir defineci merakıyla çıkarıp müftehirâne ve mesrûrâne ilân etmek ne güzeldir!

“DERSİ OKUMAK” MI, YOKSA “DERS YAPMAK” MI?

Buraya kadarki bahsimiz genelde kitaplar ve yazılar ile ilgilidir. Ancak “yazı yazma” ile top- luluğa “ders okuma” makamları birbiriyle karıştırılmamalıdır.

Yazıda sorumluluk imza sahibinindir. Derste ise kürsü Bediüzzaman’a aittir. O yüzden “ders okuma” usûlüyle ilgili daha sıkı ve net sınırlamalar normaldir. Bunlara uyulmalı ve belli teamüller korunmalıdır.

Aksi halde yozlaşma, şahsiyetlerin ön plana çıkması, zihinlerin fazla malûmatla karışması gibi birçok mahzur meydana gelebilir.

Bu yüzden meselâ: “Cemaate okurken tafsilata girişip eski malûmatlarıyla açıklamak” 11 yanlıştır. Bu açıdan “ders yapma” yerine “ders okuma” tabiri daha hoştur.

Nesnel bir ölçü kabîlinden, ders okumalarında, istitradî olarak girdiğimiz Risale-i Nurlar dışındaki kendi yorum ve malûmatlarımızın, metinden fazla olmamasına dikkat etmek gerekir. Çünkü hüküm “ekserindir.” Ekserisi Ahmed’e ve Mehmed’e ait olan cümlelerin kullanıldığı bir kürsü, Bediüzzaman’ın değil, Ahmed’in ve Mehmed’in Kürsüsü, yani “Falancanın Dersi” oluverir.

“Ders okumak” yerine “ders yapmak” yani Risaleler hakkında konuşmak isteyen için de nesnel ölçüler yok değildir.

Meselâ: “Risale-i Nur hakkında konuşmak için hiç olmazsa 30-40 Risaleleri yazıp 2-3 sene Nurlar’ı okumak lâzımdır.” 12 Bu da Külliyyatı en azından 3-5 defa bitirmiş olmayı gerektirir.

HAŞİYE 1: Denizli hapsinde Nur Talebelerine ‘hocalar’ namı verilmesini Üstad Nursî (ra) zarif bulmuş ve kullanmıştır. (bk. 13. Şuâ) Nitekim “Bir sene bu Risaleleri anlayarak ve kabul ederek okuyan bu zamanın mühim, hakikatli bir âlimi olabilir.” (21. Lem’a)

HAŞİYE 2: 27 Mayıs darbesinden sonra Manisa’da görülen bir Nur daâvâsında, Mahkeme Reisesinin merhum vaiz Mehmed Emin ZEYREK’e sorduğu: “Sen Nurcuların başıymışsın?” sualine onun verdiği ve herkesi güldüren cevaptır. Mahza hakikati en yalın bir dille “çıplak” ifade etmiştir. (Manisalı Ali KATIÖZ’den naklen)

HAŞİYE 3: Said Nursî'nin (ra) defninden sonra yapılan toplantıda ortaya atılan "Üstad-ı Sâni" tartışmalarında Ahmed Nazif ÇELEBİ'nin verdiği cevaptır. (bk. İ. ATASOY, İnebolu Kahramanları, 269)

DİPNOTLAR:

- 1) 13. Şuâ.
- 2) bk. 29. Mektup, 6. Risale, 5. Desîse; Kastamonu L. 89.
- 3) bk. 28. Lem'a, 11. Nükte.
- 4) 25. Söz, İhtar.
- 5) Emirdağ L. I/249.
- 6) bk. Emirdağ L. I/249; II/104.
- 7) Emirdağ L. I/249.
- 8) G. Münteşir Denizli Lâhika Mektubundan.
- 9) N. ŞAHİNER, S. Şahitler, III/72.
- 10) bk. Muhakemât, 3. Mukaddeme..
- 11) Sözler, Konferans.
- 12) Said Nursî'nin (ra) Ceylan ve Halil Çalışkan'lara yazdığı gayr-i münteşir mektuptan. (N. ŞAHİNER, S. Şahitler, II/361)

Abdurrahman AYDIN